

الگوی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری

حسن میامی^۱، غلامعباس شکاری^{۲*}، عالمه کیخا^۳

۱- دانشجوی دکترا گروه مدیریت، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران hmiami99@gmail.com

۲- استادیار گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مشهد، ایران (نویسنده مسئول) shekari.modir@gmail.com

۳- استادیار گروه مدیریت کارآفرینی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران alemealeme.keikha@entp.usb.ac.ir

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>در دنیای پیچیده و متغیر کنونی و شرایط فعلی کشور، با توجه به افزایش جوانان تحصیل کرده و موضوع اشتغال، فرهنگ کارآفرینانه در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی با رویکرد انقلابی می تواند راهکار ارزشمندی برای ایجاد تفکر کارآفرینانه و به دنبال آن کم کردن معضل بیکاری و سایر مشکلات پیش رو باشد. لذا هدف پژوهش حاضر طراحی الگویی برای دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری می باشد. روش پژوهش حاضر آمیخته از نوع متوالی اکتشافی و از لحاظ هدف نیز کاربردی بوده است. جامعه آماری در مرحله اول رویکرد کیفی مشتمل بر ۳۰ نفر از متخصصین و خبرگان (مدیران دانشگاهی، متخصصان رشته های مدیریت و کارآفرینی) در دانشگاه های دولتی شهر مشهد (دانشگاه فردوسی و دانشگاه پیام نور) می باشد که با استفاده از روش گلوله برفی و قضاوتی هدفمند انتخاب گردیده اند و در مرحله دوم رویکرد کمی شامل کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه فردوسی و متخصصین حوزه به تعداد 937 نفر بودند که با استناد به فرمول کوکران و با انجام روش نمونه گیری تصادفی ساده تعداد ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه مشخص شد. جهت گردآوری اطلاعات از دو روش کتابخانه ای (جهت جمع-آوری مبانی نظری و پیشینه پژوهش) و روش میدانی (پرسشنامه ۹۵ گویه) انجام شده است. در نهایت برای تحلیل کیفی از روش تجزیه و تحلیل موضوعی و محتوایی از نرم افزار MAXQDA10 و به منظور آزمون فرضیات مرتبط با اجزاء مدل و آزمون کل مدل تحقیق به ترتیب از آزمونهای تحلیل عاملی تاییدی و مدل معادلات ساختاری از نرم افزارهای spss26 و lisrel استفاده شده است. در ادامه با استفاده از روش تحلیل مضمون ۱۰ شاخص و ۳۵ زیر شاخص شناسایی و مورد سنجش قرار گرفت.</p>	<p>تاریخچه مقاله دریافت: ۱۴۰۱/۶/۸ پذیرش: ۱۴۰۱/۹/۲۷ (مقاله پژوهشی)</p>
<p>کلمات کلیدی: دانشگاه کارآفرین، دیدگاه های مقام معظم رهبری، کارآفرینی.</p>	

مقدمه

قرآن کریم پیوسه انسان را به کار و تلاش دعوت می کند. «آیه ۳۹ سوره نجم». همچنین از نظر آموزه های قرآنی یکی از حکمت های آفرینش انسان، آبادانی زمین است که از طریق کار و کارآفرینی تحقق می یابد. در آیات قرآنی از خلیفه خدا خواسته شده تا با سعی، کسب، کار و عمل، نعمت های الهی را در زمین و آسمان بجوید و با تبدیل و تغییر مناسب در خلقت آنها جهت رشد و خدایی شدن، از آن بهره مند شود. کارآفرینی

در حوزه علم و عمل اقتصادی به فرایند خلق ارزش جدید مادی یا معنوی از طریق یک تلاش متعهدانه با در نظر گرفتن خطرهای ناشی از آن اطلاق می‌شود. رهبر انقلاب نیز مطابق با آموزه‌های قرآن اهمیت بالایی برای کارآفرینی قائل شده‌اند. نام‌گذاری‌های چند ساله اخیر از سوی مقام معظم رهبری به خوبی نشان می‌دهد که ایشان کارآفرینی و تولید در جامعه را شاهره حل مشکلات اقتصادی دانسته‌اند. ایشان با اشاره به اهمیت کار و کارآفرینی از دیدگاه اسلام، ایجاد اشتغال را علاوه بر جنبه مهم ثروت‌آفرینی، نوعی زمینه‌سازی برای به‌کارگیری گنجینه استعدادهای انسانی دانسته و می‌افزایند: ایران، امروز به کارگاه بزرگ تلاش و ابتکار و نوآوری تبدیل شده است اما این واقعیت، تنها گام اول از روند پیشرفت و سرفرازی کشور است (مقام معظم رهبری در دیدار با کارآفرینان، ۱۳۸۹).

کارآفرینی به عنوان یک رویکرد حیاتی برای رقابت موفق در اقتصاد جهانی شناسایی شده است و اجرایی شدن استراتژی‌های آن در راستای خلق و حفظ فرصت‌ها و همچنین بهره‌برداری از آنها جهت ایجاد مزیت رقابتی امری ضروری می‌باشد (Kreise et al. 2021). از طرفی عدم قطعیت محیطی مدت‌هاست که در ادبیات استراتژی و کارآفرینی وارد شده و با افزایش تغییرات فناورانه و آشفتگیهای محیطی، همچنین وقوع رخدادهای پیش‌بینی نشده و فرسودگی منابع، اعتبار این که مزیت‌های رقابتی پایدار هستند مورد تردید واقع شده است. (Meshulach and Kedar-levy, 2022). طی چند سال اخیر، کشور ایران به‌طور جدی با معضل بیکاری روبرو بوده است؛ در چنین شرایطی کارآفرینی و ایجاد فرصت‌های شغلی یکی از مناسب‌ترین راهکارها برای غلبه بر این معضل محسوب می‌شود (نهضتی، ۱۳۹۶). با تأکید بر نقش آموزش در تربیت نیروهای انسانی یک جامعه و نقش اساسی آن در فرآیند توسعه ملی، مردم یک جامعه از نظام‌های آموزشی به‌طور عام و نظام آموزش عالی به‌طور خاص انتظار دارند تا در ساختار توسعه همه‌جانبه یک کشور سهم باشند (همان). چنانچه نظام آموزش عالی از توانایی پاسخگویی به نیازهای جامعه و دانشجویان در زمینه آموزش و تربیت نیروی انسانی، پژوهش و انجام خدمات مشاوره‌ای، امکان رشد و تعالی و انطباق با تحولات شگرف علمی فناورانه و محیطی برخوردار باشند، در آن صورت به عنوان یک نظام پویا کارآمد و اثربخش قادر به رقابت در عرصه پرتحمل خواهد بود و ضمن حل مشکلات و مسائل گذشته خود توانایی برخورد با مسائل جدید را داشته و با اعمال سیاست‌ها و راهکارهای نو همچنان کارآمد و به روز خواهند ماند (امیدوار، ۱۳۹۶). موفقیت آینده دانشگاه‌ها وابسته به توان پاسخگویی آن‌ها در مقابل تغییر و تحولات است، لذا به منظور شناخت و تأمین نیازهای آینده لازم است تا رهبران و سیاست‌گذاران دانشگاه‌ها تغییرات عمیق و وسیعی در رسالت‌ها و اهداف خود ایجاد نمایند و دانشگاه را با شیوه‌های کاملاً نو و متفاوت از گذشته اداره کنند تا امکان بقاء و رشد دانشگاه‌ها مقدر گردد. ایجاد تحول و دگرگونی در نظام‌های آموزش عالی و دانشگاه‌ها به‌عنوان یک ضرورت حیاتی در مسیر توسعه از یک سو نیازمند مطالعه جامع مبانی نظری و از سوی دیگر مستلزم شناسایی دقیق تنگناها، محدودیت‌ها، نقاط قوت و ضعف و تهدیدها و فرصت‌های موجود است. دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه، معرف بالاترین سطح از تفکر و علم آن جامعه محسوب می‌شوند و اصول جهان‌بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می‌سازند و باتربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده در جهت بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه مؤثر واقع می‌شوند (فیر، ۲۰۰۶). از اینجا می‌توان متوجه این نکته شد که دانشگاه‌های مختلف جهان، علاوه بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن با یکدیگر دارند، به اعتبار تعلق به جوامعی با بینش‌ها و ارزش‌های مختلف، واجد خصوصیات هستند که آن‌ها را از یکدیگر متمایز می‌سازد (نعیم، ۲۰۱۳). حال عدم توجه به آرمان‌های یک دانشگاه اسلامی باعث فاصله گرفتن دانشگاه‌ها و سایر سازمان‌ها از سیاست‌ها و چشم‌اندازهای یک الگوی اسلامی خواهد شد، به طوری که اگر به عنوان بخشی از دیدگاه‌ها، نگرش‌های امام خمینی (ره) سرلوحه برنامه‌ها و مدیریت‌های دانشگاهی قرار گیرد و اساتید، دانشجویان و به ویژه مدیران دانشگاه‌ها وظیفه اصلی خود را تحقق رهنمودهای امام (ره) در عرصه دانشگاه‌ها و جامعه بدانند و بدان عمل نمایند به قطع و یقین شاهد کاهش آسیب‌های موجود از جمله فاصله گرفتن دانشگاه‌ها از دردهای

¹ Fair

² Naeem

جامعه و در مقابل رشد شاخص های کیفی فرهنگی، سیاسی مذهبی، علمی و تخصصی دانشگاه ها خواهیم بود و همه مردم و سازمان ها از آن بهره مند می شوند (امیدوار، ۱۳۹۶). در فرمایشات مقام معظم رهبری نیز اهمیت موضوع اسلامی شدن دانشگاه ها و خصوصاً موضوع کارآفرینی و مسئله محور بودن دانشگاه ها از جایگاه و اهمیت خاصی برخوردار است، به طوری که بیان نموده اند، دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی به عنوان بازوی تحقیق و پژوهش باید راه گشای مسائل مشکلات جامعه باشند و مسائلی که در جامعه مطرح می شود در داخل دانشگاه مورد کنکاش قرار بگیرند و اساتید و نخبه های دانشگاهی نیز باید با اتکا به قدرت اعتماد به نفس یا همان اصطلاح «ما می توانیم» با انجام کارهای خلاقانه و نوآورانه در عرصه های مختلف علمی و پژوهشی وابستگی ها را به حداقل برسانند و با اتکا به منابع ظرفیت های موجود، کشور را در مسیر ترقی و پیشرفت قرار دهند که در چنین شرایطی جوانان کارآفرین نیز به عنوان افراد مولد کار، از طریق خودسازی، شکستن محاصره تبلیغاتی، پرورش نهال امید به آینده و راندن ترس، نومییدی در خود و دیگران و با تمدن سازی همراه با پژوهش، تحقیق و تولید علم می توانند جامعه را تحت تأثیر اراده و پشتکارشان قرار دهند تا شاهد بروز یک تمدن و یک تفکر بزرگ علمی در کشور باشیم. گرچه مطالب فوق ضرورت های اساسی اجرای این طرح را نشان می دهد، لیکن به منظور بیان دقیق تر ضرورت و اهمیت کاربردی این پژوهش می توان به موارد زیر اشاره نمود:

انجام رسالت های دانشگاه بدون توجه به معیارهای انقلاب و رهبری نه تنها مشکلات موجود را کاهش نمی دهد. بلکه موجب ایجاد بحران های جدیدی خواهد شد که ضرورت ایجاد تغییرات اساسی در برنامه ها و مدیریت و رهبری دانشگاه ها و نگاه ویژه به الگوهای انقلاب اسلامی و رهبری را الزامی می نماید.

گسترش مفهوم کارآفرینی، نوآوری و خلاقیت در کلیه زمینه های تولیدی و خدماتی، دانشگاه ها را ملزم به توجه دقیق به مفهوم کارآفرینی با توجه به الگوهای انقلاب اسلامی و رهبری نموده است.

دانشگاه ها برای حفظ موقعیت برتر خود در تولید، توزیع و انتشار دانش ناگزیر از پذیرش مفهوم کارآفرینی در آموزش دانشجویان، انجام پژوهش های نیاز محور و کاربردی و پاسخگویی دقیق به نیازهای مشاوره تخصصی هستند.

بحث کارآفرینی در دانشگاه ها تاکنون بیشتر بر جنبه های آموزش و ترویج این مفهوم تأکید داشته و ایجاد دانشگاه کارآفرین در دو بعد سخت افزاری و نرم افزاری نیازمند ارائه چهارچوب مفهومی دقیق است که از طریق مطالعات جامع و انجام پژوهش های کاربردی و توسعه ای امکان پذیر خواهد شد. از طرفی جهانی شدن بازارها، تشویق و پشتیبانی از کارآفرینی در کشورها را به عنوان امری ضروری ساخته است. لذا مسئله اصلی این تحقیق شناسایی مؤلفه های اصلی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری است.

اهداف پژوهش

- ۱- تعیین مؤلفه های الگوی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری
- ۲- تعیین وضعیت موجود الگوی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری
- ۳- تعیین شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب الگوی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری.

پیشینه پژوهش

زمانی و خلیج (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان دانشگاه پیام نور و افق آموزش ترکیبی در آینده یافته‌های خود را اینگونه بیان کردند که در سال ۱۳۹۶ به منظور اصلاح روشهای مدیریتی و چابک‌سازی تصدی‌گری و ایجاد تشکیلات و ساختار جدید به صورت منطقه‌ای و در راستای تحقق بند یکم برنامه عملیاتی راهبرد یازدهم سند برنامه راهبردی دانشگاه پیام نور در افق ۱۳۹۹-۱۴۱۹ ساماندهی مراکز، واحدها و رشته‌های تحصیلی دانشگاه در دستور کار قرار گرفت. در فاز اول طرح، ۱۶۰ واحد از ۴۹۰ واحد موجود در دانشگاه ساماندهی شده است و با تبدیل بخشهای علمی به دانشکده‌ها، رشته‌های تحصیلی نیز ساماندهی شده‌اند. طی سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ دانشگاه تلاش کرده که پژوهش‌ها را به سمت کاربردی و کارآفرینی و خلاقیت سوق دهد. تأسیس چندین مرکز رشد، مرکز نوآوری و خلاقیت در استانهای مختلف نشان از جهت‌گیری دانشگاه به سمت دانشکده‌های کارآفرین دارد. تقویت بستر الکترونی و استفاده بهینه از امکانات موجود برای بهبود فرایند تولید محتوا و نیز انجام آزمونهای الکترونی از جمله اولویتهای دانشگاه می‌باشد که در طول سه سال گذشته همواره مورد توجه بوده است. برنامه راهبردی دانشگاه پیام نور در توسعه آموزش الکترونیکی در سه حوزه فناوری، آموزش و سازمانی در حال انجام است. توسعه زیرساختهای مورد نیاز؛ توسعه ابزارهای آموزشی مدرن و مبتنی بر فناوری‌های نوین؛ ایجاد ساختارهای سازمانی متناسب و نیروی انسانی آموزش دیده؛ تولید محتوای الکترونیکی به روز، پویا و متناسب با نیاز؛ تامین منابع مالی و شخصی‌سازی آموزش بخشی از چشم‌انداز آموزش الکترونیکی دانشگاه پیام نور است.

نامجو (۱۳۹۹) در پژوهشی تحت عنوان مروری بر انقلاب اسلامی و دانشگاه کارآفرین یافته‌های خود را اینگونه بیان کردند که دانشگاه کارآفرین باید توانایی ابداع، تشخیص و ایجاد فرصتها، کار گروهی و پاسخ به چالش‌های پیش رو را داشته و درصدد ایجاد تغییر ذاتی در مشخصه سازمانی باشد. دانشگاه نسل سوم باید قادر باشد پژوهش و دانش موجود را به راه‌حلی تبدیل کند که هم وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و زیست محیطی را بهبود بخشد و از مشکلات ناکارآمدی، تبعیض نژادی، نابرابری بکاهد. دانشگاه کارآفرین خود تماماً یک آزمایشگاه بزرگ برای آزمون و سنجش انواع فرضیه‌های مدیریتی، آموزشی، پژوهشی، تولیدی و عملیاتی است. متأسفانه در بحث کارآفرینی و کارآمدی نگاه‌ها فقط معطوف به بازار کار داخل است و توجهی به بازار کار بین‌المللی وجود ندارد. خدای متعال در کتاب آسمانی تاکید میکند: مؤمنان وظیفه دارند تلاش کنند و خود را از وابستگی‌ها، از جمله وابستگی اقتصادی، رهایی بخشند. توسعه رشته‌های دانش بنیان، و کارآفرینی در نظام آموزش عالی باید بر اساس مبانی فکری نظام اسلامی و آموزه‌های دینی و عدم اعتماد و اتکاء بر بیگانگان باشد. در آموزش عالی دانشگاه‌ها سند راهبردی پژوهشی شفاف‌تری که راهنمای اساتید و دانشجویان قرار گیرد وجود ندارد. بنابراین هدف‌گذاری و تدوین راهبردهای مشخص در این زمینه باید مورد توجه سیاستگذاران دانشگاه کارآفرین قرار گیرد.

اشتهاردی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "رهبری و حکمرانی دانشگاه کارآفرین در ایران" بیان نمودند که یکی از محورهای که نیاز است در دانشگاه کارآفرین مدنظر قرار گیرد رهبری و حکمرانی است. نتایج نشان دادند که در بین پنج دانشگاه مورد بررسی تنها در دانشگاه امیرکبیر می‌توان جایگاه کارآفرینی را در راهبرد دانشگاه به وضوح مشاهده کرد. در هیچ یک از دانشگاه‌های مورد بررسی، هنوز سند راهبرد کارآفرینی به مرحله اجرایی نرسید. در دانشگاه امیرکبیر، مرکز توسعه فناوری و نوآوری، یک سازمان مدیریتی است که مسئول هماهنگی و یکپارچگی فعالیت‌های کارآفرینی دانشگاه است. در دانشگاه کاشان، صنعتی شریف و علامه طباطبائی این مسئولیت به ترتیب به شورای فناوری، شورای مدیران پژوهش و کمیته کارآفرینی و هدایت شغلی دانشگاه تفویض شد. خودمختاری و استقلال عمل دانشکده‌ها و واحدهای دانشگاه در دانشگاه‌های مورد مطالعه بسیار محدود بودند. از بین دانشگاه‌های مورد بررسی تنها در دو دانشگاه شهید بهشتی و علامه در خصوص عقد قرارداد، این تفویض اختیار صورت گرفت. همچنین، پیوند اهداف کارآفرینی با راهبرد بین‌المللی دانشگاه، موضوعی بود که کمتر مورد توجه دانشگاه‌ها قرار گرفت.

منصوری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "ارائه مدلی جامع از عوامل موثر بر تحقق دانشگاه کارآفرین در کشور" بیان نمودند که علی‌رغم اهمیت فعالیت دانشگاه‌های کارآفرین در کشور، امروزه بیشتر دانشگاه‌ها در نسل دوم دانشگاهی یعنی دانشگاه‌های پژوهش محور قرار داشته و فعالیت چندانی در راستای تجاری‌سازی یافته‌های پژوهشی، تربیت افراد کارآفرین و در نتیجه تبدیل به نسل سوم دانشگاهی یعنی دانشگاه‌های کارآفرین ندارند. روشن است که تحقق دانشگاه کارآفرین مستلزم شناسایی و استخراج مولفه‌های موثر بر خلق دانشگاه کارآفرین و ایجاد زیرساخت‌های کارآفرینانه لازم با توجه به مولفه‌های استخراج شده می‌باشد. یافته‌های حاصل از تحلیل محتوا حاکی از آن بودند که عوامل موثر بر تحقق دانشگاه کارآفرین در هفت تم اصلی (عوامل آموزشی، عوامل فرهنگی و اجتماعی، عوامل فردی، عوامل ساختاری، عوامل مالی، عوامل مدیریتی و عوامل ارتباطی و تجاری سازی) مورد توجه قرار می‌گیرد. همچنین نتایج حاصل از پیاده‌سازی روش مدلسازی ساختاری تفسیری نشان دادند که براساس مدل جامع ارائه شده عوامل فرهنگی و اجتماعی، عوامل فردی و عوامل سازمانی عواملی هستند که بیشترین میزان تاثیرگذاری را داشته و به عنوان زیربنای مدل شناخته می‌شود. همچنین عوامل مدیریتی، ارتباطی و تجاری‌سازی و عوامل آموزشی در سطح اول کمترین میزان تاثیرگذاری و بیشترین میزان اثرپذیری را دارند.

دهقانی قهفرخی و اخروی (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "شناسایی شاخص‌های دانشگاه کارآفرین به عنوان نسل سوم دانشگاه‌ها" بیان نمودند که نظام‌های علم در سطح جهان از دیرباز و هماهنگ با تغییرات اجتماعی و اقتصادی کشورها، در حال تغییر و تحول بودند، اما در دهه‌های اخیر با توجه به روند جهانی شدن اقتصاد، ارتباط متقابل اقتصاد با فناوری و اینکه نوآوری، مولفه اساسی رقابت‌پذیری صنعتی و قدرت اقتصادی شناخته می‌شود، همزمان با سرعت تغییرات علمی و نیز وابستگی فزاینده توسعه صنعتی به دانش، نظام علمی و دانشگاهی با تغییرات اساسی در محیط اجتماعی اقتصادی خود و نحوه ارتباط با جامعه مواجه شده و انتظارات جامعه از این نظام تغییر و افزایش یافته است. با توجه به اینکه هم‌انگیزه پیشرفت و هم کارآفرینی قابل آموزش و یادگیری بوده، و با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌توان انگیزه پیشرفت دانشجویان را بالا برد و در نتیجه روحیه کارآفرینی را در آنها تقویت کرده و در نهایت دانش‌آموختگان را به سمت کارآفرینی سوق داد، هدف تحقیق آن بود تا با بررسی ادبیات موجود، مفاهیم و ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین، زمینه‌های پیدایش آن و نحوه تحول دانشگاه کارآفرین را مورد بررسی قرار دهد.

بولدورینو و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه آموزش کارآفرینی از طریق مدل‌های کارآفرینی موفق در موسسات آموزش عالی انجام دادند. یافته‌های آنها تأکید کردند که اگر مربیان می‌خواهند کارآیی آموزش و پرورش متمرکز بر توسعه مهارت‌های کارآفرینی را بهبود بخشند، برنامه‌های تحصیلات تکمیلی باید متفاوت برای دانشجویان تجاری و غیرتجاری طراحی شوند، زیرا مطالعه داستان‌های کارآفرینی موفق تأثیر متفاوتی بر این دو گروه دارد.

در مطالعه‌ای اوکاتی و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی آموزش الگوی دانشگاه کارآفرینی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان سیستان و بلوچستان پرداختند. نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین مولفه‌های دانشگاه کارآفرینی و دانشگاه آزاد اسلامی در مدل ارائه شده وجود دارد ($p < 0/05$). به نظر می‌رسد برای توسعه کارآفرینی دانشگاهی در دانشگاه‌های آزاد اسلامی سیستان و بلوچستان، اصلاحات زیرساختی نهادی و نوآوری‌های نهادی لازم است که توسط همه اعضای دانشگاه برای ارتقای فرهنگ سازمانی کارآفرینی مورد توجه قرار گیرد.

کلافتن و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان "دانشگاه کارآفرین محرک رشد اقتصادی و اجتماعی" به بررسی استراتژی‌های کلیدی برای کارآفرین شدن دانشگاه پرداختند. در این مطالعه فاکتورهای درونی، گذرگاه‌های کارآفرینی، فاکتورهای بیرونی، آموزش و یادگیری کارآفرینی به عنوان عوامل موثر بر تحقق دانشگاه کارآفرین شناخته شدند.

دلمارکو و همکاران (۲۰۱۸) در راستای بررسی مولفه‌های موثر در ایجاد دانشگاه کارآفرین در مطالعه‌ای تحت عنوان "خلق دانشگاه کارآفرین در اقتصاد نوظهور" ابعاد پنج‌گانه دیدگاه کارآفرینی شامل دسترسی به لینک‌های خارجی، دسترسی به منابع دانشگاهی، آرایش نوآوری و تحقیق علمی را مدنظر قرار داده‌اند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که کیفیت آموزشی کارآفرینی علاوه بر داشتن ارتباط نزدیک با تحقیقات کاربردی، دانشگاهیان را تشویق کرده تا برنامه‌های تجاری خود را به استارت‌آپ‌ها تبدیل نمایند.

بارال و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان "تاثیر محیط دانشگاه بر تمایل به کارآفرینی در دانشگاه‌های خصوصی و عمومی" به شناسایی تفاوت محیط دانشگاه‌های خصوصی و عمومی و تاثیر آن بر تمایل به کارآفرینی پرداختند. نتایج حاصل از مطالعه مذکور نشان داد که دانشجویان دانشگاه‌های خصوصی تمایل بیشتری به کارآفرینی دارند.

ادبیات نظری

کارآفرینی

واژه کارآفرینی از ریشه فرانسوی "Entreprendre" به معنی متعهد شدن و نیز اصطلاحاً به معنی واسطه یا دلال نشأت گرفته و مفهومی است که تاکنون از دیدگاه‌های مختلف و متعددی مورد بررسی قرار گرفته است. بسیاری بر این باورند که کارآفرینی موتور محرکه توسعه اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته و نیز در حال توسعه است. سه دلیل مهم توجه به موضوع کارآفرینی، تولید ثروت، توسعه فناوری و اشتغال مولد است. این در حالی است که در موارد زیادی به اشتباه این مفهوم را صرفاً معادل اشتغال‌زایی تعریف کرده‌اند (صفریان ناوخی، ۱۳۹۸). آموزش کارآفرینی، مقوله مهمی است که کشورهای پیشرفته در فرایند توسعه اقتصادی-اجتماعی نسبت به آن توجه جدی مبذول داشته‌اند و پرورش کارآفرینان را در اولویت برنامه‌های توسعه خود قرار داده‌اند. مطالعات نشان می‌دهد که برنامه‌های پرورش کارآفرینان در کشورهای مختلف با سیاست‌گذاری و پشتیبانی‌های اجرایی دولت‌ها به سرانجام رسیده است (میرکلاهی، ۲۰۱۵). ظهور پدیده کارآفرینی در بخش آموزشی یک بحث ویژه در ادبیات مدیریت آموزشی در زمینه مسئولیت دموکراتیکی مدیران آموزش و پرورش مطرح شده است. کارآفرینی فرآیندی سازمانی است که در بردارنده بهبود و توسعه خدمات و برنامه‌های کنونی و جدید، نوآوری تکنولوژیکی (فنون، رویه‌ها و قوانین و فرآیندهای اداری و انتخابی جدید)، نوآوری سازمانی فرآیندهای مدیریتی جدید و شیوه‌های ساختاردهی جدید در بخش آموزشی از طریق بکارگیری الگوی نوین تخصیص منابع جهت خلق ارزش برای شهروندان است. ورود کارآفرینی به مدیریت در آموزش و پرورش ناشی از اهمیت نقش آموزش و پرورش در جوامع و تلاش برای ایجاد تحول در سازمان‌های دولتی و بهبود عملکرد آنها بوده است. از این رو مباحث زیادی در خصوص وجود ماهیت و کاربرد کارآفرینی در بخش دولتی شکل گرفته است، بطوری که به عنوان راهکاری برای مرتفع ساختن مشکلات مزمن خدمات اداری و دولتی مطرح شده است. یکی از نتایج اشاعه این نگرش، ایجاد نظریه باز آفرینی دولت است. براساس مطالعات انجام شده در خصوص برنامه‌های آموزشی در زمینه کارآفرینی در کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای در حال توسعه، اهمیت نظام آموزشی و پژوهشی در توسعه کارآفرینی و تربیت کارآفرینان بیشتر مشخص می‌شود؛ شناسایی نیازهای مهارتی مدیران گروه‌های آموزشی بر اساس نظریه وتن، کامرون و وودز به ترتیب اولویت می‌توان اشاره داشت به مهارت انگیزش اثر بخش، مهارت مدیریت تضاد، مهارت ارتباط سازنده و مهارت مدیریت حل مساله (مهدی زاده، ۲۰۲۰). بر همین اساس بروزرسانی وظایف، مسوولیت‌ها و شناسایی شایستگی‌های مدیران آموزش، پیش‌نیاز طراحی برنامه‌های آموزشی و توسعه‌ای می‌باشد که از دید صاحب نظران در ۱۰ موضوع طبقه بندی می‌گردد که شامل:

الف- شایستگی‌های مشترک (عمومی): ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی، شایستگی ادراکی، تعالی طلبی، شایستگی بین فردی.

ب- شایستگی های ویژه که شامل: شایستگی های فنی و شغلی، شایستگی های سازمانی که دارای زیر شایستگی هایی نظیر: شایستگی کسب و کار، رهبری، مدیریت عملکرد، تفکر استراتژیک، تصمیم گیری می باشد.

از طرفی نتایج بررسی های صورت گرفته نیز نشان داده است که رهبری اثربخش در امر آموزش متشکل از دو بعد (نقش و مسوولیت و بعد صلاحیت و شایستگی رهبری اثربخش) می باشد (دلشاد، ۲۰۲۰)

دانشگاه کارآفرین

دانشگاه کارآفرین دانشگاهی است که به دانشجویان آموزش کافی بدهد تا آن‌ها کارآفرین شوند، در دانشگاه ساختار کارآفرینانه ایجاد کنند و در دانشگاه و جامعه فرهنگ کارآفرینانه را رواج دهد، همچنین دانشگاه کارآفرین در بین اعضای هیئت علمی، کارکنان و دانشجویان نگرش های کارآفرینانه ایجاد می کند و مهارت های کارآفرینی را در بین آن‌ها پرورش می دهد (صادقی و همکاران، ۲۰۱۸). با نگاهی به نسل های دانشگاهی، دانشگاه های نسل اول آموزش محور و مبتنی بر تربیت نیروی انسانی بودند. در ادامه بر اساس پویایی درونی و آثار بیرونی در ساختارهای دانشگاهی و علمی، انقلاب دیگری به وقوع پیوست. این انقلاب دانشگاهی در اواخر قرن ۱۹ در کشور آلمان روی داد که به دنبال آن دانشگاه های پژوهش محور همبولتی) به عنوان نسل دوم دانشگاه ها معرفی شدند. این دانشگاه ها با انجام دادن پژوهش های خاص تا حدودی به تحقق و برآورده ساختن نیازها و توسعه صنعتی کمک می کردند (عزیزی و شفیع زاده، ۲۰۱۶).

با وجود این، این دو نسل دانشگاهی بیشتر با ارائه دانش و اجرای پژوهش سروکار داشتند و کمتر با صنعت مرتبط بودند (گیب، ۲۰۱۲). همواره این پرسش اساسی در میان دانشوران و کنشگران علمی مطرح بوده است که آیا کارآفرینی دانشگاه با مأموریت های سه گانه دانشگاه آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی (همخوانی دارد یا خیر؟) (کیخا، ۲۰۱۸)؛ این پرسش موجب شکل گیری دیدگاه های موافق در این زمینه شده است. شواهد تجربی نشان می دهد که کارآفرینی در رشد و توسعه اقتصادی، افزایش رقابت، اشتغالزایی، توسعه عدالت، کاهش فقر، افزایش درآمد ملی و حل مشکلات جامعه، دولت و بخش عمومی نقش مؤثری دارد، بر این اساس، مأموریت دانشگاه ها نیز در بستر زمان، همگام با تحولات و دگرگونی های جهانی و به منظور هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصادی جوامع، دچار تحول شده و به سوی مشارکت در ابرانگاره کارآفرینانه در حال حرکت است. دانشگاه در این نگاه با توجه به هماهنگی سریع آن با تغییرات محیطی، تمایز آشکار در نحوه مدیریت آن با دانشگاه های سنتی، انجام دادن فعالیت های جدید بر اساس توسعه فرهنگ کارآفرینی در تمام سطوح دانشگاه، مشارکت در توسعه اقتصادی با سرمایه گذاری یا تجاری سازی دانش و فناوری و ایجاد شغل، به عنوان افزایش دهنده سطح رفاه و نیز کاهش دهنده مفاصل اجتماعی و غیره شناخته می شود (صادقی و همکاران، ۲۰۱۸).

رویکرد انقلاب اسلامی

رویکرد تراز انقلاب اسلامی به این مفهوم است که چشم انداز علمی و فرهنگی نظام جمهوری اسلامی، منشور انقلاب، دکتترین نیروهای علمی، جهادی و انقلابی در مسیر پیشرفت ملت مسلمان ایران و با توجه به معیارهای انقلاب اسلامی قرار داشته باشد و تلاش مضاعف برای تحقق

این آرمان‌های بلند را وظیفه شرعی، اخلاقی و قانونی خود به شمار آوریم. در رویکرد تراز انقلاب نبایستی دل در غرب داشت و یا نگاه به شرق دوخت بلکه بایستی راهکاری برای انسان‌سازی و تداوم انقلاب اسلامی در جهت رشد و توسعه و تدوین برنامه‌های مدون برای آینده کشور با توجه به شاخص‌های انقلاب اسلامی داشت (امیدوار، ۱۳۹۶). در سال‌های اخیر، در کشورهای توسعه‌یافته و حتی در حال توسعه علاوه بر اینکه مباحث کارآفرینی به حیطه‌ی تعلیم و تربیت کشیده است، دانشگاه‌ها نیز مراکز کارآفرینی و دانشکده‌هایی بدین منظور تأسیس نموده‌اند. شاهراه رسیدن به جامعه‌ای توانمند در حل چالش‌ها و مشکلات اجتماعی، ایجاد و گسترش دانشگاه کارآفرین با تأکید بر شایستگی‌های مدیران است. از طرف دیگر مقام معظم رهبری به‌عنوان تدوین‌کننده استراتژی‌های کلی کشور در سالیان متمادی گذشته بر اقتصاد مقاومتی و استفاده از توانایی و دانش داخلی برای حل معضلات و مسائل کشور تأکید بسیاری نموده‌اند که بسیاری از این معضلات در سایه حرکت به سمت دانشگاه کارآفرین رفع می‌گردند (حسینی و همکاران، ۲۰۱۸).

روش تحقیق

این پژوهش از نظر هدف، بنیادی است و با مبتنی بر روش پژوهش آمیخته انجام شده است. از منظر زمانی هم در دسته پژوهش‌های پیمایشی - مقطعی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل ۳۰ نفر از متخصصین و خبرگان (مدیران دانشگاهی، متخصصان رشته‌های مدیریت و کارآفرینی) در دانشگاه‌های دولتی شهر مشهد (دانشگاه فردوسی و دانشگاه پیام نور) می‌باشد که با استفاده از روش گلوله برفی و قضاوتی هدفمند انتخاب گردیده‌اند. ملاک انتخاب خبرگان معیارهایی از قبیل سوابق مدیریتی، تسلط نظری، سوابق تدریس، تجربه عملی، تمایل و توانایی مشارکت در پژوهش و دسترسی است. در بخش کمی برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده می‌گردد که براساس آن حجم نمونه آماری عبارتست از ۳۰۰ نفر از اعضاء علمی دانشگاه‌های دولتی شهر مشهد (دانشگاه فردوسی و دانشگاه پیام نور) که به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش مصاحبه و پرسشنامه است. در این پژوهش جهت روایی مصاحبه‌ها شاخص CVI با همکاری ۳۰ متخصص بررسی شده است. بطوری که برای (N=30) حداقل میزان CVR قابل قبول براساس تعداد خبرگان ۰,۳۳ است. با توجه به اینکه ضریب نسبی محتوایی همه مضامین استخراج شده بالاتر از ۰,۷ بدست آمد، می‌توان نتیجه گرفت از نظر همه ارزیابان همه مضامین حائز اهمیت تشخیص داده شده‌اند. برای تشخیص پایایی از بین روش‌های موجود از ضریب هولستی استفاده شد که ضریب هولستی بدست آمده ۰,۸۹۰ است و نشان دهنده پایایی قابل قبول و توافق در همسانی رمزگذاری است. پایایی ابزار متغیرهای اصلی پژوهش و مولفه‌های آن از تکنیک‌های ضریب آلفای کرونباخ و قابلیت اعتماد ترکیبی استفاده گردید. در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل مضمون، مقوله‌های اصلی و فرعی دانشگاه کارآفرین با رویکرد تراز انقلاب اسلامی شناسایی شد. برای تحلیل مضمون از نرم افزار MaxQDA و جهت سنجش وضعیت موجود و مطلوب از آزمون تی تک نمونه و نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

تحلیل مضمون

تحلیل مضمون یکی از روش‌های پرکاربرد در پژوهش‌های کیفی است. تحلیل محتوای کیفی عبارت است از مجموعه‌ای از تکنیک‌هایی که برای تحلیل نظام‌مند متن مصاحبه‌های پژوهشی استفاده می‌شود. ایده اصلی فرایند تحلیل محتوا، حفظ مزایای تحلیل محتوای کمی همگام کیفی تحلیل‌ها است. به طور خلاصه می‌توان گفت هدف از پژوهش کیفی افزایش درک و فهم ما از این موضوع است که مقوله مورد نظر از چه عوامل اصلی تشکیل شده و برای سنجش این عوامل از چه شاخص‌هایی (عوامل فرعی) باید استفاده کرد. در این تحقیق نیز، مقوله اصلی مورد

مطالعه دانشگاه‌های کارآفرین با رویکرد تراز انقلاب اسلامی برای این منظور ابتدا مصاحبه های تخصصی ساخت یافته و نیم ساخت یافته با خبرگان امر انجام شده است. پس از دستیابی به اشباع نظری، دیدگاه خبرگان در قالب مقوله‌های اصلی و فرعی دسته‌بندی و مدل اولیه پژوهش ارائه شده است.

کدهای بدست آمده از منابع و مصاحبه‌ها

در مصاحبه‌های صورت گرفته، درباره الگوی دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری از خبرگان سوال‌هایی پرسیده شد، همچنین پژوهشگر به مطالعه منابع مختلفی در خصوص موضوع پژوهش پرداخته است. در نهایت همه داده‌ها وارد نرم‌افزار MAXQDA شدند و جداول فراوانی آن‌ها و خروجی نهایی در جدول ۱ و نمودار ۱ نشان داده شده است.

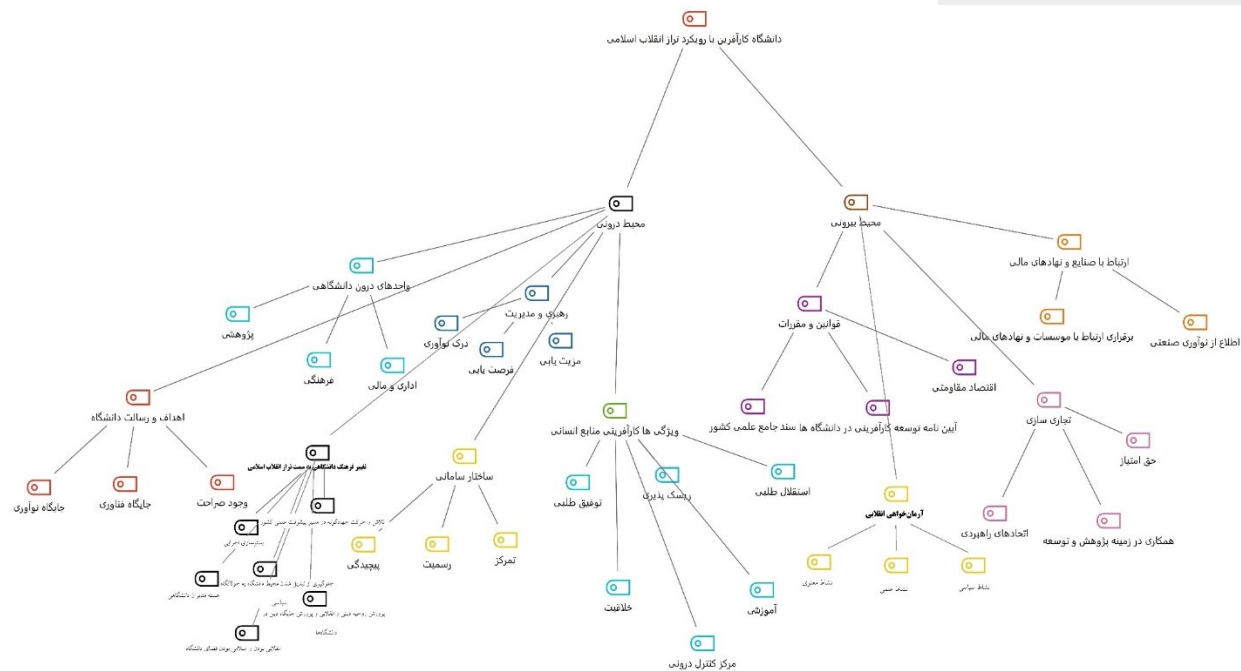
جدول ۱: کدها و مقوله‌های بدست آمده دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری

مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه	فراوانی کدها
محیط درونی	واحدهای درون دانشگاهی	پژوهشی	۴
		فرهنگی	۴
		اداری و مالی	۴
	رهبری و مدیریت	مزیت یابی	۳
		فرصت یابی	۳
		درک نوآوری	۴
	اهداف و رسالت دانشگاه	وجود صراحت	۲
		جایگاه فناوری	۴
		جایگاه نوآوری	۴
	ساختار سازمانی	تمرکز	۴
		رسمیت	۲
		پیچیدگی	۲
ویژگی‌های کارآفرینی منابع انسانی	استقلال طلبی	۱	
	ریسک پذیری	۱	
	آموزش	۵	

۲	مرکز کنترل درونی		
۵	خلاقیت		
۲	توفیق طلبی		
۴	تحول در هسته مدیران دانشگاهی	تغییر فرهنگ دانشگاهی به سمت تراز انقلاب اسلامی	
۳	بسترسازی اجرایی		
۲	انقلابی بودن و اسلامی بودن فضای دانشگاه		
۵	پرورش روحیه دینی و انقلابی و پرورش جایگاه دین در دانشگاهها		
۵	تلاش و حرکت جهادگونه در مسیر پیشرفت علمی کشور		
۴	جلوگیری از تبدیل شدن محیط دانشگاه به جولانگاه سیاسی		
۴	اقتصاد مقاومتی		
۵	آیین نامه توسعه کارآفرینی در دانشگاهها		
۵	سند جامع علمی کشور	قوانین و مقررات	محیط بیرونی
۴	حق امتیاز	تجاری سازی	
۵	همکاری در زمینه پژوهش و توسعه		
۴	اتحادهای راهبردی		
۴	اطلاع از نوآوری صنعتی	ارتباط با صنایع و نهادهای مالی	

۴	برقراری ارتباط با مؤسسات و نهادهای مالی	آرمان خواهی انقلابی
۴	نشاط معنوی	
۳	نشاط علمی	
۴	نشاط سیاسی	

نمودار زیر نقشه مفهومی بدست آمده برای متغیرهای پژوهش می باشد که براساس خروجی نهایی نرم افزار مکس کیودا نشان داده شده است.

برآوردهای مربوط به شاخص های شناسایی شده (زیر مقوله ها و معرفها) در جدول ۲ گزارش شده است:

جدول ۲: شاخص های ارزیابی اعتبار و پایایی ابزار زیر مقوله های عوامل محیط درونی و بیرونی

پایایی		اعتبار همگرا	زیر مقوله
پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	AVE	
۰,۷۳۸	۰,۷۳۴	۰,۶۴۶	واحدهای درون دانشگاهی
۰,۷۳۰	۰,۷۸۶	۰,۶۸۸	رهبری و مدیریت
۰,۸۲۲	۰,۸۳۲	۰,۵۴۶	اهداف و رسالت دانشگاه

۰,۷۵۴	۰,۷۵۲	۰,۵۱۴	ساختار سازمانی
۰,۸۱۸	۰,۸۰۵	۰,۵۳۳	ویژگی‌های کارآفرینی منابع انسانی
۰,۸۷۵	۰,۸۷۲	۰,۵۸۷	قوانین و مقررات
۰,۷۴۹	۰,۷۴۲	۰,۶۹۵	تجاری سازی
۰,۸۶۷	۰,۸۷۲	۰,۵۴۰	ارتباط با صنایع و نهادهای مالی
۰,۸۸۳	۰,۸۸۲	۰,۶۵۰	تغییر فرهنگ دانشگاهی به سمت تراز انقلاب اسلامی
۰,۷۹۰	۰,۷۹۵	۰,۶۲۵	آرمان‌خواهی انقلابی

بر حسب مقادیر جدول ۲ شاخص مربوط به اعتبار همگرا و ممیز در مجموع دلالت بر این موضوع دارند که اعتبار همگرا و ممیز زیر مقوله های "عوامل محیط درونی و بیرونی دانشگاه انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری" در وضعیت مطلوبی قرار دارند. مقادیر مربوط به ضریب آلفای کرونباخ و قابلیت اعتماد ترکیبی نشان دهنده دقت اندازه گیری بالای ابزار زیر مقوله های "مدل دانشگاه کارآفرین با رویکرد تراز انقلاب اسلامی" و در نتیجه پایا یا قابل اعتماد بودن این ابزار است.

بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

پیش از توصیف و تجزیه و تحلیل متغیرهای اصلی پژوهش لازم بود نرمال بودن متغیرها بررسی شود. نتایج مربوط به این آزمون در جدول ۴ نمایان است.

جدول ۳: نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیر	ابعاد	آماره Z	Sig
واحدهای داخلی و ساختار دانشگاه	فرهنگی	۰,۰۴۰	۰,۲۰۰
	پژوهشی	۰,۰۲۸	۰,۲۰۰
	اداری و مالی	۰,۰۳۴	۰,۲۰۰
	وجود صراحت	۰,۰۵۴	۰,۲۰۰

۰,۲۰۰	۰,۰۲۶	جایگاه فناوری	اهداف و رسالت دانشگاه
۰,۲۰۰	۰,۰۳۵	جایگاه نوآوری	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۵	مزیت یابی	مدیریت و رهبری
۰,۲۰۰	۰,۰۲۸	فرصت یابی	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۰	درک نوآوری	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۶	استقلال طلبی	ویژگی های کارآفرینی منابع انسانی
۰,۲۰۰	۰,۰۲۲	ریسک پذیری	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۷	آموزشی	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۳	مرکز کنترل درونی	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۷	خلاقیت	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۶	توفیق طلبی	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۸	تمرکز	ساختار سازمانی
۰,۲۰۰	۰,۰۳۵	رسمیت	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۵	پیچیدگی	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۵	حق امتیاز	تجاری سازی
۰,۲۰۰	۰,۰۴۹	همکاری در زمینه پژوهش و توسعه	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۴	اتحادهای راهبردی	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۶	اقتصاد مقاومتی	قوانین و مقررات
۰,۲۰۰	۰,۰۵۱	آئین نامه توسعه کارآفرینی در دانشگاه-ها	
۰,۲۰۰	۰,۰۲۹	سند جامع علمی کشور	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۲	اطلاع از نوآوری صنعتی	

۰,۲۰۰	۰,۰۳۸	برقراری ارتباط با موسسات و نهادهای مالی	ارتباط با صنایع و نهادهای مالی
۰,۲۰۰	۰,۰۴۴	تحول در هسته مدیران دانشگاهی	
۰,۲۰۰	۰,۰۵۴	بسترسازی اجرایی	تغییر فرهنگ دانشگاهی به سمت تراز انقلاب اسلامی
۰,۲۰۰	۰,۰۳۵	انقلابی بودن و اسلامی بودن فضای دانشگاه	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۸	پرورش روحیه دینی و انقلابی و پرورش جایگاه دین در دانشگاه‌ها	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۰	تلاش و حرکت جهادگونه در مسیر پیشرفت علمی کشور	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۸	جلوگیری از تبدیل شدن محیط دانشگاه به جولانگاه سیاسی	
۰,۲۰۰	۰,۰۳۶	نشاط معنوی	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۲	نشاط علمی	
۰,۲۰۰	۰,۰۴۹	نشاط سیاسی	

مطابق با داده‌های جدول ۳ با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون بیش‌تر از ۰,۰۵ بود، در نتیجه فرضیه صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیرها تأیید شد. به بیانی دیگر، همه متغیرهای پژوهش دارای توزیع نرمال بودند

وضعیت موجود و مطلوب هر یک از متغیرهای پژوهش

در این قسمت مشخص خواهد شد که وضعیت هر یک از متغیرهای ذکر شده در جامعه پژوهش چگونه است و اینکه چقدر با حد مطلوب فاصله دارند به عبارتی، کمتر از حد مطلوب هستند یا بیشتر از آن. با توجه به اینکه گویه‌های طراحی شده برای هر یک از این متغیرها در طیف لیکرت ۵ ارزشی (خیلی کم تا خیلی زیاد) طراحی شدند. به بیانی دیگر، اگر میانگین به دست آمده برای هر متغیر در جامعه مساوی یا بزرگ‌تر از عدد ۱ باشد نشانه وضعیت مطلوب آن متغیر است. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر نمونه‌گیری صورت گرفته است، برای مقایسه میانگین به دست آمده در هر یک از متغیرها با حد مطلوب از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. این آزمون برای مواردی به کار میرود که بخواهیم میانگین به دست آمده از نمونه را با عدد خاصی مثل میانگین جامعه یا هر عدد دیگری مثل سطح متوسط یا مطلوب مقایسه نماییم. جدول ۵ نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای برای مقایسه شاخص‌های شناسایی شده و ابعاد آن با سطح مطلوب را نشان می‌دهد.

جدول ۴: نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای برای مقایسه شاخص‌های شناسایی شده و ابعاد آن با سطح مطلوب

متغیر	آماره t	ابعاد	میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
واحدهای داخلی و ساختار دانشگاه	۹۴,۲۳۵	فرهنگی	۳,۵۰۱	۸۸,۶۲۵	۲۹۹	۰,۰۰۰
		پژوهشی	۳,۴۸	۸۸,۶۱۸	۲۹۹	۰,۰۰۰
		اداری و مالی	۳,۴۳	۹۲,۵۲۳	۲۹۹	۰,۰۰۰
اهداف و رسالت دانشگاه	۹۵,۴۰۴	وجود صراحت	۳,۴۷	۸۳,۷۶۳	۲۹۹	۰,۰۰۰
		جایگاه فناوری	۳,۴۹	۸۳,۸۳۱	۲۹۹	۰,۰۰۰
		جایگاه نوآوری	۳,۴۹	۹۴,۷۱۸	۲۹۹	۰,۰۰۰
مدیریت و رهبری	۹۰,۲۳۱	مزیت یابی	۳,۴۸	۸۸,۴۵۷	۲۹۹	۰,۰۰۰
		فرصت یابی	۳,۲۹	۸۲,۶۷۲	۲۹۹	۰,۰۰۰
		درک نوآوری	۳,۰۹۱	۸۶,۹۵۶	۲۹۹	۰,۰۰۰
ویژگی های کارآفرینی منابع انسانی	۹۱,۶۵۸	استقلال طلبی	۳,۰۷	۸۷,۱۴۵	۲۹۹	۰,۰۰۰
		ریسک پذیری	۳,۳۹	۸۳,۲۹۷	۲۹۹	۰,۰۰۰
		آموزشی	۳,۴۸	۸۶,۷۲۶	۲۹۹	۰,۰۰۰
		مرکز کنترل درونی	۳,۴۵	۹۰,۶۰۴	۲۹۹	۰,۰۰۰
		خلاقیت	۳,۴۸	۸۹,۵۶۵	۲۹۹	۰,۰۰۰
		توفیق طلبی	۳,۴۸	۸۷,۰۷۹	۲۹۹	۰,۰۰۰
ساختار سازمانی	۹۴,۳۵۶	تمرکز	۳,۴۹	۸۴,۴۹۵	۲۹۹	۰,۰۰۰
		رسمیت	۳,۴۶	۸۴,۸۲۰	۲۹۹	۰,۰۰۰
		پیچیدگی	۳,۴۹	۹۲,۳۹۵	۲۹۹	۰,۰۰۰
تجاری سازی	۸۸,۹۵۱	حق امتیاز	۳,۴۷	۸۴,۹۰۶	۲۹۹	۰,۰۰۰
		همکاری در زمینه پژوهش و توسعه	۳,۰۸	۸۰,۷۲۷	۲۹۹	۰,۰۰۰

۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۶,۷۵۳	۳,۰۹	اتحادهای راهبردی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۶,۹۰۷	۳,۳۴	اقتصاد مقاومتی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۷,۰۵۵	۳,۴۹	آئین نامه توسعه کارآفرینی در دانشگاه‌ها	۸۷,۹۶۸	قوانین و مقررات
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۲,۵۴۱	۳,۵۱	سند جامع علمی کشور		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۰,۹۹۲	۳,۴۳	اطلاع از نوآوری صنعتی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۳,۸۹۵	۳,۴۵	برقراری ارتباط با موسسات و نهادهای مالی	۹۱,۲۵۰	ارتباط با صنایع و نهادهای مالی
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۲,۵۴	۳,۸۵	تحول در هسته مدیران دانشگاهی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۶,۴۵	۳,۷۷	بسترسازی اجرایی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۷,۹۸	۳,۵۴	انقلابی بودن و اسلامی بودن فضای دانشگاه	۹۳,۶۵	تغییر فرهنگ دانشگاهی به سمت تراز انقلاب اسلامی
۰,۰۰۰	۲۹۹	۸۹,۳۵	۳,۶۸	پرورش روحیه دینی و انقلابی و پرورش جایگاه دین در دانشگاه‌ها		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۱,۲۵	۳,۸۷	تلاش و حرکت جهادگونه در مسیر پیشرفت علمی کشور		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۰,۵۴	۳,۶۲	جلوگیری از تبدیل شدن محیط دانشگاه به جولانگاه سیاسی	۹۳,۶۵	تغییر فرهنگ دانشگاهی به سمت تراز انقلاب اسلامی
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۳,۴۵	۳,۹۸	نشاط معنوی		
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۰,۸۵	۳,۸۹	نشاط علمی	۹۴,۲۵	آرمان‌خواهی انقلابی
۰,۰۰۰	۲۹۹	۹۱,۵۵	۳,۹۹	نشاط سیاسی		

همانگونه که در جدول ۵ نمایان است با توجه به اینکه در شاخص‌های شناسایی شده و ابعاد آن سطح معنی‌داری آزمون کمتر از ۰,۰۵ است در نتیجه فرض صفر پژوهش رد می‌شود و فرضیه پژوهش مبنی بر وجود تفاوت معنی‌دار بین میانگین به دست آمده و سطح مطلوب تأیید

می‌گردد. به عبارتی میتوان نتیجه گرفت بین وضعیت شاخص‌های پژوهش و ابعاد آن با سطح مطلوب تفاوت معنی‌دار وجود دارد که با توجه میانگین‌های آن‌ها میانگین این متغیرها کمتر از حد مطلوب است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

مساله مهم در این پژوهش یافتن مدل مناسب برای دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری بود بر این اساس و با توجه به مرور مبانی نظری و مصاحبه با خبرگان ابعاد مختلف دانشگاه کارآفرین انقلابی شناسایی شده و مولفه های اثرگذار بر آن مورد بررسی قرار گرفت.

بر اساس نتایج سوال اصلی ۳۵ عامل در ۲ مولفه اصلی و ۱۰ خرده مقیاس به عنوان عوامل دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری. می‌باشند. در پاسخ به سئوال پژوهش که شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب دانشگاه کارآفرین انقلابی با تاکید بر دیدگاه های مقام معظم رهبری. اسلامی چقدر است، در هر یک از شاخص های مورد نظر وضعیت موجود دانشگاه را بر حسب طیف ۵ درجه ای بررسی و نمره بدست آمده هر شاخص در دانشگاه با مقدار متوسط ۲,۵ از طریق آزمون تی تک نمونه ای مقایسه شده است. به عبارت دیگر برای بررسی این مطلب که آیا با اطمینان حداقل ۹۵٪ می توان نتیجه گرفت وضعیت موجود شاخص های استقرار دانشگاه کارآفرین، در دانشگاه مطلوب است یا خیر، آزمون مقایسه میانگین انجام شده است. به این ترتیب که میانگین نمرات شاخص های مربوطه محاسبه و با استفاده از آزمون T-Test با مقدار میانگین متوسط مقایسه گردیده است. اگر میانگین وضع موجود شاخص از مقدار مورد انتظار ۲,۵ (میزان متوسط) کوچکتر باشد به این معنی خواهد بود که دانشگاه در آن شاخص آمادگی لازم برای استقرار دانشگاه کارآفرین را ندارد. نتایج حاصل نشان داد که میانگین عامل های بررسی شده کمتر از حد مطلوب می‌باشد و بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب شکاف وجود دارد. همچنین دانشگاه توانایی این را دارد تا وضعیت موجود خود را اصلاح نماید. هر چند در تحقیقات گذشته، مواردی که به طور جامع به این موضوع بپردازد یافت نشد اما تحقیقات خاص در خصوص الگوی دانشگاه کارآفرین پرداخته بودند. بولدورینو و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه آموزش کارآفرینی از طریق مدل های کارآفرینی موفق در موسسات آموزش عالی انجام دادند. یافته‌های آنها تأکید کردند که اگر مربیان می‌خواهند کارآیی آموزش و پرورش متمرکز بر توسعه مهارت‌های کارآفرینی را بهبود بخشند، برنامه‌های تحصیلات تکمیلی باید متفاوت برای دانشجویان تجاری و غیرتجاری طراحی شوند، زیرا مطالعه داستان‌های کارآفرینی موفق تأثیر متفاوتی بر این دو گروه دارد. بارال و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان "تأثیر محیط دانشگاه بر تمایل به کارآفرینی در دانشگاه‌های خصوصی و عمومی" به شناسایی تفاوت محیط دانشگاه‌های خصوصی و عمومی و تأثیر آن بر تمایل به کارآفرینی پرداختند. نتایج حاصل از مطالعه مذکور نشان داد که دانشجویان دانشگاه های خصوصی تمایل بیشتری به کارآفرینی دارند. با توجه به نتایج بدست آمده از پژوهش امیدوار، بولدورینو و همکاران و بارال و همکاران می‌توان بیان نمود با نتایج پژوهش حاضر همراستا می‌باشد. اشتهاوردی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "رهبری و حکمرانی دانشگاه کارآفرین در ایران" بیان نمودند که یکی از محورهایی که نیاز است در دانشگاه کارآفرین مدنظر قرار گیرد رهبری و حکمرانی است. نتایج نشان دادند که در بین پنج دانشگاه مورد بررسی تنها در دانشگاه امیرکبیر می‌توان جایگاه کارآفرینی را در راهبرد دانشگاه به وضوح مشاهده کرد. در هیچ یک از دانشگاه‌های مورد بررسی، هنوز سند راهبرد کارآفرینی به مرحله اجرایی نرسید. در دانشگاه امیرکبیر، مرکز توسعه فناوری و نوآوری، یک سازمان مدیریتی است که مسئول هماهنگی و یکپارچگی فعالیت‌های کارآفرینی دانشگاه است. در دانشگاه کاشان، صنعتی شریف و علامه طباطبایی این مسئولیت به ترتیب به شورای فناوری، شورای مدیران پژوهش و کمیته کارآفرینی و هدایت شغلی دانشگاه تفویض شد. خودمختاری و استقلال عمل دانشکده‌ها و واحدهای دانشگاه در دانشگاه‌های مورد مطالعه بسیار محدود بودند. با توجه به نتایج بدست آمده از پژوهش اشتهاوردی و همکاران می‌توان بیان نمود با نتایج پژوهش حاضر همراستا می‌باشد.

با توجه به یافته تحقیق درخصوص عامل مدیریت و رهبری دانشگاه، مدیریت عالی و ارشد نسبت به در پیش گرفتن مدیریت کارآفرینانه و جهادی و ایجاد شرایط مطلوب راهکارهای مؤثری برای تبدیل دانشگاه به دانشگاه کارآفرین انقلابی اتخاذ نمایند. هسته ی رهبری در دانشگاه کارآفرین تراز انقلاب با مشارکت کارآفرینان دانشگاهی شکل می گیرد. لذا در انتخاب مدیران دانشگاهی در سطوح خرد و کلان توجه به این شاخص ها می تواند بسترهای اولیه جهت توسعه ی کارآفرینی دانشگاهی را فراهم سازد. مدیران محافظه کار و پایبند به ساختارهای متمرکز و دیوانسالار نقش بازدارندگی در توسعه ی کارآفرینی دانشگاهی دارند در واقع مدیریت دانشگاه باید تفکر کارآفرینانه داشته باشد و از نگرش و مهارت و دانش کارآفرینی برخوردار باشند تا بتواند با (مشتریان دولت، جامعه، صنعت) تعامل براساس نتایج به دست آمده از پژوهش درخصوص عامل ویژگی های کارآفرینی و نوآوری اساتید، کارکنان و دانشجویان، علی رغم نسبتاً مطلوب بودن این عاملها پیشنهاد می شود با برپایی دوره های آموزشی آشنایی با کارآفرینی و تجاری سازی ایده های دانشگاهی آنان را بیشتر با مبانی کارآفرینی دانشگاهی و ایجاد شرکتهای دانشگاهی آشنا کرد.

با توجه به مطلوب نبودن وضعیت دانشگاه در عامل های واحدهای داخلی و ساختار پیشنهاد می شود انعطاف پذیری بیشتری را در سه سطح رسمیت، پیچیدگی و تمرکز داشته باشیم تا کارها با سهولت بیشتری انجام شود و واحدهای داخلی با انسجام بیشتری در پی کارآفرینی و نوآوری دانشگاهی باشند.

با بررسی عامل های قوانین و مقررات کارآفرینی، ارتباط با صنایع، نهادهای مالی و تجاری سازی پیشنهاد میشود بستر لازم برای اجرای بهینه عوامل فوق مهیا شود تا دانشگاه بتواند به اجرای مأموریت سوم دانشگاهی روی آورد.

درخصوص عامل ویژگی های کارآفرینی و نوآوری اساتید، کارکنان و دانشجویان، علی رغم نسبتاً مطلوب بودن این عاملها پیشنهاد می شود به منظور بیان ضرورت ها و جلب توجه جدی مسئولان و مدیران ارشد آموزش عالی و همچنین افزایش سطح دانش، بینش و مهارتهای کارآفرینی، مجموعه متنوعی از برنامه های آموزشی و ترویجی شامل نشست های تخصصی، گردهمایی ها، سخنرانی ها و کارگاههای آموزشی همسو با دیدگاه های مقام معظم رهبری در سطوح متفاوت اساتید، کارکنان و دانشجویان دانشگاه ها برگزار گردد و همچنین نظام پذیرش دانشجو، نظام جذب و استخدام کارکنان و نظام جذب اعضای هیأت علمی باید مبتنی بر توسعه ی کارآفرینی باشد

پیشنهاد برای پژوهش های آتی

پیشنهاد می شود تحقیق جاری در دانشگاه دیگری با تعداد نمونه آماری بیشتری اجرا شود تا با بررسی بیشتر عوامل یافت شده نسبت به تأیید دوباره مدل اقدام شود.

تحقیق با استفاده از مدل های نظری دیگر و پرسشنامه های دیگر نیز انجام شود.

تحقیق در خصوص موانع اجرای دانشگاه کارآفرین انقلابی در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی کشور

منابع

قرآن کریم «آیه ۳۹ سوره نجم».

بیانات مقام معظم رهبری امام خامنه ای (مدظله العالی).

امیدوار، م، (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر استقرار دانشگاه کارآفرین بر مبنای روش فراترکیب. زاهدان: دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.

دهقانی قهفرخی، م؛ اخروی، ا، (۱۳۹۸). شناسایی شاخص های دانشگاه کارآفرین به عنوان نسل سوم دانشگاه ها، سومین کنفرانس بین المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران، انجمن تعالی کسب و کار ایران.

رحیمی، م، (۱۳۹۷). طراحی الگوی تضمین کیفیت دانشگاه کارآفرین. سمنان: دانشگاه سمنان، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی .

زمانی، م؛ خلج، م، (۱۳۹۹)، دانشگاه پیام نور و افق آموزش ترکیبی در آینده، دو فصلنامه صنعت و دانشکده سال دوازدهم، شماره های ۴۳ و ۴۴، صص ۱۳-۲۹.

سمندرعلی اشتهاردی، م؛ گودرزی، م؛ قربانی، م؛ فخرموسوی، ا، (۱۳۹۸). رهبری و حکمرانی دانشگاه کارآفرین در ایران. سومین کنفرانس ملی کارآفرینی. تهران.

صحیفه امام (مجموعه ۲۲ جلدی بیانات، پیام ها، مصاحبه ها، احکام، اجازات شرعی و نامه ها)، (۱۳۸۵)، چاپ چهارم، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.

صفریان ناوخی، م، (۱۳۹۸). طراحی و ارزیابی تناسب الگویی برای دانشگاه کارآفرین (مطالعه موردی: دانشگاه پیام نور). آمل: دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

غفوری، ر، (۱۳۹۷). بررسی تاثیر قابلیت های استراتژیک بر شکل گیری دانشگاه کارآفرین (مطالعه موردی: دانشگاه ارومیه). ارومیه: دانشگاه ارومیه، دانشکده اقتصاد و مدیریت.

محمد زاده، پ؛ عبدی، ح؛ بهبودی، د؛ بهشتی، م، (۱۳۹۶). عوامل کلیدی مؤثر بر موفقیت کارآفرینان با استفاده از مدل های گسسته لاجیت و پروبیت. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات اقتصادی کاربردی ایران، سال ۶، شماره ۲۴، صص: ۱۷۵-۱۵۳.

منصوری، ع؛ جلیلیان، ن؛ زنجیرچی، م، (۱۳۹۸). ارائه مدلی جامع از عوامل مؤثر بر تحقق دانشگاه کارآفرین در کشور، چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت صنعتی، یزد، دانشگاه یزد - انجمن علمی مدیریت صنعتی ایران،

نامجو، ع، (۱۳۹۹)، مروری بر انقلاب اسلامی و دانشگاه کار آفرین، کنفرانس ملی مؤلفه های تمدن ساز در بیانیه گام دوم انقلاب، مشهد،

نهضتی، ز، (۱۳۹۶). مطالعه تطبیقی الگوهای دانشگاه کارآفرین با تاکید بر علوم اجتماعی. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده علوم اجتماعی.

Azizi, M., & Shafizadeh, E. (2013). Entrepreneurial university, necessity, features and requirements. *Social Studies*, 4 – 45.

Barral, M. R. M., Ribeiro, F. G., & Canever, M. D. (2018). Influence of the university environment in the entrepreneurial intention in public and private universities. *RAUSP Management Journal*, 53(1), 122-133

- Boldureanu, G., Ionescu, A. M., Bercu, A. M., Bedrule-Grigoruță, M. V., & Boldureanu, D. (2020). Entrepreneurship education through successful entrepreneurial models in higher education institutions. *Sustainability*, 12(3), 1267.
- Dalmarco, G., Hulsink, W., & Blois, G. V. (2018). Creating entrepreneurial universities in an emerging economy: Evidence from Brazil. *Technological Forecasting and Social Change*, 135, 99-111.
- Delshad, A., Gholi Ghourchian, N., Jafari, P. (2020). Modeling effective Leadership in University of Applied Science and Technology (UAST). *Journal of New Approaches in Educational Administration*. Article 13, Volume 10, Issue 40, Winter 2020, Page 290-311.
- Fair, C. C. (2006). *Islamic Education in Pakistan*. United States Institute of Peace.
- Gibb, A. (2012) "Exploring the Synergistic Potential in Entrepreneurial University Development: Towards the Building of a Strategic Framework". *Annals of Innovation & Entrepreneurship* 3, 1-21.
- Hosseini, R., Tabatabaeian, K., & Godarzi, R. (2018). Academic entrepreneurship development framework in the humanities in Iran. *Entrepreneurship Development Quarterly*, 11(4).
- Keykha, A. (2018). Critical approach to entrepreneurial university. *Proceedings of the Second National Conference on Entrepreneurship at Sharif University of Technology* [in Persian].
- Kreiser, P. M., Kuratko, D. F., Covin, J. G., Ireland, R. D., & Hornsby, J. S. (2021). "Corporate entrepreneurship strategy: extending our knowledge boundaries through configuration theory" *Small Business Economics*, 56(2): 739-758.
- Klofsten, M., Fayolle, A., Guerrero, M., Mian, S., Urbano, D., & Wright, M. (2019). The entrepreneurial university as driver for economic growth and social change-Key strategic challenges. *Technological Forecasting and Social Change*, 141, 149-158.
- Mehdizadeh, A., Araghieh, A., Lafzi, Sh. (2020). Identifying Skill Needs of Educational Department Managers at Shahid Beheshti University. *Journal of New Approaches in Educational Administration*. Article 11, Volume 10, Issue 40, Winter 2020, Page 252-267.
- Meshulach, A., & Kedar-Levy, H. (2022). "Resource Uncertainty and Sustainable Competitive Advantage: A Resource Base Theory Perspective" 40(25):1-21
- Miarkolaei, H., & Miarkolaei, H. (2015). Drawing the map of causal relationships of factors for the development of the capacity of entrepreneurial university as a center of knowledge production through DEMATLE method. *Quarterly Journal of Information and Knowledge Management*, 4, 11-24
- Naeem, K. (2016). Financial literacy of social sciences university students: a case study of international Islamic university Islamabad. *D. IJAEDU-International E-Journal of Advances in Education*, 2(5), 326-331.
- Okati, H., Pourkiani, M., Abbasi, F. B., & Rad, N. F. (2020). Educating a New Entrepreneurial University Model in Islamic Azad Universities in Sistan and Baluchestan Province. *Revista Tempos e Espaços em Educação*, 13(32), 1-17.
- Sadeghi, F., Moharati, Y., & Khorakian, A., (2018). Investigating the impact factors on university preparedness to become a university with entrepreneurial features (case study: Ferdowsi University of Mashhad). *Technology Development Quarterly*, 55, 43-53

Abstract

In the complex world and current situation and current situation of the country , due to the increase of educated young people and the subject of employment , entrepreneurial culture in universities and higher education institutions with revolutionary approach can be a valuable strategy for creating entrepreneurial thinking and reducing unemployment and other problems .the aim of this study is designing a model for the university of revolutionary entrepreneurship with emphasis on supreme leader 's viewpoints . The purpose of this study was to identify the factors affecting the establishment of an entrepreneurial university with a level approach to the Islamic Revolution. The research method is purposeful, fundamental and based on mixed research method. In terms of time, it is also in the category of cross-sectional research. The statistical population of research in qualitative ice includes 30 specialists and experts (university administrators, management and entrepreneurship specialists) in public universities of Mashhad (Ferdowsi University and Payame Noor University) who use the method of snowball and judgment They have been purposefully selected. Also, in a small part, the Cochran's formula is used to calculate the sample size, according to which the statistical sample size is a test of 300 academic members of public universities in Mashhad (Ferdowsi University and Payame Noor University).) Which was selected by stratified random sampling method. The research data collection tool is an interview and a questionnaire. Then, using the content analysis method, 10 indicators and 35 sub-indicators were identified and measured. Also, the current situation and the desired situation in the studied university were measured using these indicators. The results show that the factors of goals and mission, management and leadership, entrepreneurial characteristics of professors, entrepreneurial characteristics of staff and students of the current situation are higher than average and in terms of indices of units and structure, relationship with industries, institutions Financialization, commercialization, due to the measures taken, more attention is needed.

Keywords: Entrepreneur University, Islamic Revolution level approach, entrepreneurship.